

Estudiants denuncien "racisme, transfòbia i classisme" en el màster de gènere de la UV

IRENE MOLINA :: 17/04/2024

En setembre de 2023, les estudiants del màster de Gènere de la Universitat de València, Paula Gorrias i Noelia Arias, van impugnar el tribunal que jutjava els seus Treballs de Fi de Màster

Una setantena d'estudiants denuncien "racisme, transfòbia i classisme" en el màster de gènere de la Universitat de València

En un comunicat, l'alumnat denuncia comentaris i actituds discriminatòries per una part de les docents i el professorat extern ha fet pública una carta de suport. En aquest context s'ha destituït les dues coordinadores del màster i una de les professores de la coordinació acadèmica per haver donat suport a les queixes de les estudiants

En setembre de 2023, les estudiants del màster de Gènere de la Universitat de València, Paula Gorrias i Noelia Arias, van impugnar el tribunal que jutjava els seus Treballs de Fi de Màster (TFM), "varen ser ridiculitzades i infantilitzades, va ser violència epistèmica", explica [un dels comunicats](#) emesos aquestes setmanes per part de l'estudiantat del màster. A més, s'hauria qüestionat l'ús de la varietat dialectal mallorquina que va emprar una d'elles, al·ludint que "no és un idioma concret". Les dues estudiants van rebre suport de les coordinadores del màster, Lucía Gómez i Clara Arbiol, que defensen que van ser testimonis "d'actituds d'incomprensió i menyspreu al treball exploratori de les estudiants".

Gorrias assegura que el tribunal desconeixia les metodologies proposades, "l'elecció teòrica i epistemològica qüestionaven el colonialisme del sud global i comptava amb el vistiplau de la meua tutora i professora externa, Yanira Hermida, atès que són idees incloses en els objectius de pluralitat epistèmica del màster". Les estudiants asseguren que van sentir molta impotència en comprendre que la polèmica anava molt més enllà dels seus TFM i en veure com van ser tractades les professores que els havien donat suport.

Aquestes últimes setmanes, han vist la llum diversos comunicats sotasignats per alumnat actual i exalumnat del màster en què apunten que no es tractaria d'un cas aïllat

Aquestes últimes setmanes, han vist la llum diversos [comunicats](#) sotasignats per alumnat actual i exalumnat del màster en què apunten que no es tractaria d'un cas aïllat, "és una dinàmica que succeeix des de fa anys, i la direcció del màster n'és conscient perquè durant alguns cursos els hem fet arribar internament enquestes de retroalimentació i avaluació". Denuncien públicament que en el màster hi hauria censura, pobresa acadèmica marcada per un pensament únic i una bibliografia imposada que només representaria realitats eurocèntriques, cisheteronormatives i que "no admet ni la més xicoteta crítica".

L'estudiantat remarca que les persones racialitzades estarien clarament menys valorades, "es menysprea tot el que siga de fora de l'Estat espanyol". La *Directa* ha recollit diversos testimonis que afirmen que hi hauria part del professorat que estableix formes de relació colonial, fa comentaris classistes i que desacrediten les persones trans, intersex i no-binàries, sense tindre cap tipus de conseqüència. "Consideren que les dones *trans* no són dones i que no tenen drets", subratlla Sergi Senabre, representant d'estudiants al Màster i al Consell de l'Institut Universitari d'Estudis de les Dones (IUED).

Denúncia a la Sindicatura de Greuges de la UV

Una alumna de segon va presentar en primer curs una queixa formal a la Sindicatura Universitària de Greuges pel tracte i comportament de la professora Teresa Yeves, "és irrespectuosa amb l'alumnat, en especial amb les persones no-binàries o que no estan d'acord amb el que ella opina. Aprofita la relació de poder per dir la seua opinió sobre el col·lectiu *trans*", detalla. Una desena de testimonis presencials expliquen que Yeves, en una classe, hauria fet una intervenció de per què estava en contra del feminisme transincloent i es va burlar de la denominació TERF (acrònim anglés de *trans-exclusionary radical feminist*) dient: "jo soc terf, turf, tirt" i qüestionant la possibilitat de ser una dona lesbiana i *trans*.

En la comunicació a la Síndica, l'alumna també assenyala que no s'han revisat ni actualitzat els continguts d'algunes assignatures, com ara la de Relacions del gènere en la història i la de Grups, xarxes i moviments de dones, "fet que suposa que baixe l'assistència i el nivell de les classes; el màster és molt car i nosaltres molt precàries per a assumir la incompetència del personal universitari".

Als comentaris trànsfobs, se'n sumarien de racistes. Dins l'aula s'haurien sentit afirmacions que han compartit diverses alumnes amb la *Directa* i que prefereixen mantenir-se en l'anonimat per por a represàlies: "és un oxímoron que una dona musulmana siga feminista", o que "defensar que el vel és una elecció de les dones és com dir que a la meua besàvia valenciana l'obligaven a banyar-se amb roba i això era lliure elecció" o que "la decolonietat, i aquestes tonteries que ara es volen tractar, són una moda".

Altres testimonis també exposen que hi ha docents que tractarien amb frivolitat temes sobre els països d'origen de l'alumnat. Unes altres veus coincideixen que hi hauria professores que exotitzen els continguts, per exemple referint-se a Àfrica com si fora un únic país i mostrant-la com si fora una jungla. Subratllen que hi ha professores que desconexarien tot el que passa fora d'Europa i fins i tot de vegades farien bromes respecte de realitats que resultarien ofensives a l'alumnat.

L'alumna de primer curs Alejandra Bedoya explica que la seua tutora va considerar insuficient la bibliografia amb autores colombianes d'un assaig que parlava específicament d'afrocolombianitats, "és xenofòbia proposar eliminar autores vàlides de la meua terra i imposar-me una bibliografia europea", afirma l'estudiant. En darrer terme, l'alumnat d'origen migrant, que ascendeix al 50% del total d'estudiants, també denuncia que hi hauria classisme en una part del professorat, "són blanques i tenen una actitud patriarcal, jeràrquica i dominant; ens tracten des de dalt perquè són europees i nosaltres sembla que no sabem tant".

Espill del moviment feminista

El comunicat sotasignat per 71 alumnes refereix taxativament que el que està passant en el màster és un conflicte que excediria la universitat, “és un reflex de la tensió imparable que estan transitant els feminismes, pels tipus de debats que s’hi estan donant o les ruptures que s’hi estan produint”. En un costat, se situaria l’estudiantat, les coordinadores que han estat destituïdes i algunes figures referents d’un feminisme crític com ho és el professorat extern. En un altre, estaria el grup de professores de l’IUED de la vessant del feminisme hegemònic i amb formes clàssiques d’entendre l’acadèmia. Davant aquests fets, algunes professores de la Universitat de València, com ara Ruth Mestre o Arantxa Grau, haurien fet una apel·lació pública al diàleg “pel bé comú com a via feminista i democràtica de transitar el conflicte”, cosa que també hauria expressat la mateixa Unitat d’Igualtat de la Universitat de València.

Des de Mujeres, Voces y Resistencias, col·lectiu feminista, antiracista i anticolonial, han emès un comunicat mostrant suport a l’estudiantat i les professores

La situació actual dins l’acadèmia hauria transcendit a espais feministes de València. Des de Mujeres, Voces y Resistencias (MVR), col·lectiu feminista, antiracista i anticolonial, han emès un comunicat mostrant suport a l’estudiantat i les professores que ara “estan sent castigades per haver buscat la manera d’incloure-hi narratives interseccionals no hegemòniques”, però posen l’accent en el fet que dins de l’acadèmia hi hauria dos feminismes, “el que està succeint va més enllà de la Universitat i de professores concretes, és una qüestió estructural i ideològica”.

Recalquen que les persones migrants no haurien de ser objecte d’estudi i sí subjectes polítiques amb veu pròpia, “som considerades les ‘altres’, es teoritza sobre les nostres vides mentre la policia, la llei d’estrangeria i el feminisme blanc hegemònic ens persegueix”. Per acabar, denuncien que les ideologies del feminisme liberal s’haurien filtrat en la universitat i demanen la transformació del present i no retrocedir a pensaments totalitaris. Lucia Gómez reforça, des de posicionaments del feminisme anticapitalista, que el que està passant seria una disputa política per a transformar l’acadèmia neoliberal des de dins, “cal trencar el silenci i dir ben alt que els estudis feministes no poden ser una mercaderia”, resol.

Així, els testimonis coincideixen que es tractaria d’una qüestió estructural. El pla d’estudis mostra un màster molt divers, però l’alumnat de diferents promocions assegura que en la pràctica imperaria la proposta “binària i eurocèntrica”.

Les, fins ara, coordinadores del màster haurien volgut escoltar i recollir les crítiques de l’estudiantat aquests anys i fer canvis, però manifesten que “hem intentat posar en joc una mirada feminista que tinguera en compte les genealogies feministes i que confrontara amb el capitalisme acadèmic, però hem trobat un mur impenetrable i finalment hem trobat la destitució dels nostres càrrecs”. Així mateix, exalumnes del màster i militants antiracistes també pensen que seria “negligent” que en el màster no s’aborde el tema de les infàncies *trans* ni es parle del treball sexual.

Destitucions de professorat i estudiantat en lluita

A principi de març, la directora del màster, Gabriela Moriana, va demanar la dimissió de les coordinadores Gómez i Arbiol i la substitució de la professora Almudena Navas de la coordinació acadèmica, sense especificar cap motiu. No ho van fer i Moriana convocà un consell extraordinari de l'Institut Universitari d'Estudis de les Dones (IUED), òrgan acadèmic responsable del màster, per a votar la renovació d'algunes professores seguint els procediments establerts per la normativa de màsters, segons expliquen des del Rectorat de la UV.

No obstant això, podria marcar un precedent en el màster la substitució en mig del curs acadèmic, sense haver establert un diàleg i malgrat tindre el suport de l'estudiantat. Moriana va instar l'alumnat, que explícitament havia demanat quedar-s'hi, a marxar del consell. L'estudiantat denuncia que hauria estat una situació molt violenta i que es van quedar al marge de tota decisió que els poguera afectar. "La sessió va ser bronca, amb interrupcions, faltes de respecte i tons agressius", declara Senabre, que com a representant d'estudiants sí que va poder participar-hi.

El [professorat extern](#) hauria jugat un paper cabdal en tota aquesta situació. Composat per feministes de referència com Yayo Herrero, Amaia P. Orozco, Begoña Ribera, Dau García, Marta Malo o Astrid Agenjo, així com defensores de la pluralitat epistemològica i feminista, consideren que per això s'hauria forçat a les coordinadores Gómez i Arbiol a dimitir i denunciarien públicament que "es va imposar una no-solució usant les eines normatives, negant el debat i mostrant una actitud despòtica" i valoren l'opció de no continuar al curs vinent, ja que "no és l'acadèmia feminista per la qual apostem", segons conclouen en la carta de suport feta pública fa uns dies.

L'estudiantat actual i d'altres anys han denominat els fets de "purga i resolució autoritària per part de la directora; un intent de tapar i silenciar el conflicte que travessa l'IUED i el màster; han substituït a qui té una veu dissident i defensa la pluralitat epistemològica i feminista, i no han autoritzat ni escoltat la veu de l'estudiantat ni del professorat extern". Amb tot, en la sessió es va arribar a afirmar que tothom qui havia signat els comunicats i està protestant seria un alumnat manipulat per certes professores, "això és una infantilització i volen instaurar el silenci i la divisió entre nosaltres", sentència Senabre. Segons Gómez i Arbiol, s'executà el "pla previst, pactat i organitzat durant setmanes: votar la nova coordinació acadèmica afí a la figura de la directora del IUED i al feminisme que ella representa".

En l'actualitat regnaria un ambient de ràbia, però també de desassossec, entre l'alumnat. Bedoya explica que hi ha altres estudiants que no estan donant la cara perquè tenen por de represàlies acadèmiques, por que els afecte en les notes o les beques, "estic molt preocupada per la nostra salut mental, per tota la pressió que estem suportant", rebla. L'estudiantat pensa que en la universitat hi hauria d'haver una porta oberta a la comunicació i el debat crític, "sentim impossibilitat de poder exposar discriminacions viscudes en primera persona dins l'aula", corrobora Senabre. Per la seua banda, l'alumna apunta que no saben què pot passar ara que les professores que més els han donat suport deixen de tenir responsabilitat en el màster.

Elles, Gómez, Arbiol i Navas valoren que s'ha obert un diàleg imprevist entre posicions diverses "entre blanques que no-tenim-formes, companyes de col·lectives antiracistes, estudiants indignades o esgotades i estem entenent el que tenim en comú. Tanmateix, el representant de l'alumnat defensa que l'estudiantat hauria fet un pas valent trencant el silenci, "hem dit prou". En els comunicats col·lectius asseguren que es troben en peu de guerra contra l'autoritarisme i la discriminació, "continuarem teixint aliances, aquest no ha sigut el final. Tot acaba de començar".

<https://directa.cat/una-setantena-destudiants-denuncien-racisme-transfobia-i-classisme-en-el-master-de-gener-de-la-universitat-de-valencia/>

<https://ppcc.lahaine.org/estudiants-denuncien-racisme-transfobia-i>